

THANH NIÊN VIỆT NAM TRONG SỰ NGHIỆP XÂY DỰNG NỀN VĂN HÓA MỚI VÀ CON NGƯỜI MỚI XÃ HỘI CHỦ NGHĨA

HÀ QUANG DỰ

Bí thư trung ương

Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh

Dưới sự lãnh đạo, chăm sóc ân cần của Đảng và Nhà nước ta, các thế hệ thanh niên trong hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ xâm lược đã hoàn thành sứ mệnh lịch sử vẻ vang mà Tổ Quốc trao cho là đánh bại những kẻ thù xâm lược hùng mạnh nhất của thời đại, và trong suốt chặng đường 40 năm qua kể từ khi có *Đề cương văn hóa* của Đảng, các thế hệ trẻ đã góp phần làm nên những thay đổi kỳ diệu trên lĩnh vực văn hóa của đất nước ta. Ngày nay, cách mạng nước ta đã chuyển sang giai đoạn mới xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa, do đó phải đào tạo, bồi dưỡng lớp người mới, trước hết là từ thanh thiếu niên, để đáp ứng với yêu cầu mới của nhiệm vụ cách mạng. Đoàn thanh niên chúng tôi hiểu rằng xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước ta là điều hoàn toàn mới mẻ, trong đó xây dựng nền văn hóa có nội dung xã hội chủ nghĩa và tính chất dân tộc, có tinh Đảng và tính nhân dân sâu sắc, thấm nhuần chủ nghĩa yêu nước và chủ nghĩa quốc tế vô sản, là cả một quá trình đấu tranh phức tạp và đầy khó khăn.

Để thực hiện chiến lược kinh tế - xã hội và xây dựng con người mới xã hội chủ nghĩa; thế hệ trẻ cần được động viên tham gia hăng hái vào việc đẩy mạnh ba cuộc cách mạng: cách mạng về quan hệ sản xuất, cách mạng khoa học - kỹ thuật, cách mạng tư tưởng và văn hóa. Việc tiến hành thắng lợi ba cuộc cách mạng này tác động trực tiếp đến quá trình hình thành nhân cách con người mới và lối sống xã hội chủ nghĩa trong thanh niên.

Cách đây 40 năm, nói đến nhiệm vụ cần kíp về tư tưởng, *Đề cương văn hoá Việt Nam* chỉ rõ: phải “làm cho thuyết duy vật biện chứng và duy vật lịch sử thắng”: Ngày nay, sau khi đã giành được độc lập, tự do và cả nước tiến lên chủ nghĩa xã hội, Đảng ta đặt rõ nhiệm vụ phải làm cho hệ tư tưởng của chủ nghĩa Mác - Lê nin trở thành hệ tư tưởng chiếm vị trí thống trị trong xã hội ta.

Từ đây, vấn đề đặt ra là phải khẩn trương trang bị thế giới quan khoa học cho mọi tầng lớp thanh niên, tùy theo từng đối tượng, từng trình độ. Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh đang thực hiện chương trình học tập chủ nghĩa Mác - Lê nin qua hình thức “Năm học chính trị” và mở rộng các câu lạc bộ “Ngọn lửa Mác - Lê nin” mà một số nơi đã làm tốt, nhằm nâng cao và phổ biến những hiểu biết cơ bản về chủ nghĩa Mác- Lê nin cho thanh niên. Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh đang xây dựng và phối hợp với một số nhà xuất bản để xuất bản sách giới thiệu về chủ nghĩa Mác - Lê nin và đường Lối, chính sách của Đảng dành cho đối tượng thanh niên với nội dung phong phú và cách viết phù hợp.

Đồng thời với việc bồi dưỡng lý tưởng cách mạng cho thế hệ trẻ, *vấn đề xây dựng lối sống mới xã hội chủ nghĩa trong thanh niên là một trong những mục tiêu quan trọng trong toàn bộ hoạt động giáo dục của Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh*. Trong những năm tới, vấn đề đặt ra là cụ thể hóa việc xây dựng lối sống mới xã hội chủ nghĩa bằng cuộc vận động xây dựng nếp sống xã hội chủ nghĩa trong thanh niên theo một kế hoạch phối hợp giữa trung ương Đoàn và Bộ Văn hóa.

Nghị quyết Đại hội Đảng lần thứ V đã vạch rõ: “Người Việt Nam vốn có lòng yêu nước thiết tha, có tinh thần dân chủ, bình đẳng trong quan hệ giữa người với người. Thương nước, thương nhà, thương người, thương mình là truyền thống đậm đà của nhân dân ta”.

Đó là những yếu tố rất quan trọng trong tâm hồn và cốt cách của con người mới; văn hóa và tư tưởng phải

được biểu hiện bằng hành động và mối quan hệ xã hội hằng ngày. Đó cũng là thước đo trình độ văn hóa và tư tưởng của mỗi con người. Cả lý luận và thực tiễn cho chúng ta thấy rằng chúng ta hoàn toàn có thể xây dựng cuộc sống lành mạnh và tốt đẹp khi mức sống chưa cao. Từ thực tiễn này, Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh và Bộ Văn hóa đã quyết định phối hợp phát động phong trào xây dựng nếp sống văn hóa trong thanh niên theo bốn nội dung:

- Một là xây dựng nếp sống trong lao động (bao gồm cả trong học tập và sẵn sàng chiến đấu), trước hết là lao động có kỷ luật với năng suất cao, có chất lượng, có hiệu quả.

- Hai là, xây dựng nếp sống trong quan hệ xã hội, trước hết là sống và làm việc theo pháp lệnh, xây dựng và thực hiện đúng quy ước về nếp sống văn minh, lịch sự trong giao tiếp, chân thành và tôn trọng lẫn nhau trong quan hệ đồng chí, anh em, v.v..., làm cho bộ mặt xã hội ta càng thêm lành mạnh và tươi đẹp.

- Ba là, xây dựng nếp sống trong gia đình, trước hết là chống lại những hủ tục trong việc cưới, xây dựng gia đình hòa thuận, chăm sóc, giáo dục con cái, thực hiện sinh đẻ có kế hoạch và các thành viên trong gia đình biết giúp đỡ lẫn nhau để hoàn thành nhiệm vụ chung của Nhà nước và tập thể.

- Bốn là, xây dựng nếp sống cá nhân, trước hết là hướng dẫn cho thanh niên tự tổ chức cuộc sống có văn hóa trong sinh hoạt như: ăn, ở, học tập, may mặc, vui chơi giải trí lành mạnh, tiết kiệm, có lòng tự trọng và biết tôn trọng người khác.

Nói đến văn hoá cũng là nói đến hoạt động giáo dục trong các nhà trường của chúng ta. Vấn đề cần được quan tâm giải quyết tốt trước hết là vấn đề quan hệ giữa dạy chữ với dạy người. Chúng ta cần quan tâm đầy đủ hơn nữa việc dạy người. Chúng tôi nghĩ rằng mỗi trường học phải là một trận địa vững chắc của chủ nghĩa xã hội, một trung tâm văn hóa theo đúng nghĩa của nó. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh, với chức năng của mình, có trách nhiệm cùng với Bộ Giáo dục, Bộ Đại học và Trung học chuyên nghiệp. Tổng cục dạy nghề phối hợp tổ chức, thực hiện có kết quả đường lối giáo dục của Đảng.

Nghị quyết Đại hội Đảng lần thứ V vạch rõ: “Cuộc đấu tranh giữa hai con đường, giữa cái mới với cái cũ, tiên tiến với lạc hậu, tiên bộ với phản động trên lĩnh vực văn hóa tư tưởng, lối sống đang diễn ra hàng ngày, rất phức tạp mà chúng ta không thể xem nhẹ”. Chủ nghĩa đế quốc Mỹ và bọn bán nước bá quyền Bắc Kinh, bằng cuộc chiến tranh phá hoại nhiều mặt, chúng đang ra sức truyền bá văn hóa phản động, đòi truy để hòng phá hoại tư tưởng cách mạng, lối sống lành mạnh của thanh niên ta. Bởi vậy, Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh hiểu rằng cuộc đấu tranh trên mặt trận văn hóa và tư tưởng cần được quan tâm nhiều hơn nữa.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng, các ngành, các cơ quan làm công tác tư tưởng, văn hóa, thông tin và công tác nghiên cứu, cần tổ chức sự phối hợp đồng bộ nhằm thực hiện có kết quả những nhiệm vụ công tác tư tưởng và văn hóa mà Đảng đã đề ra. Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh mong muốn có sự phối hợp với Ủy ban Khoa học xã hội Việt Nam để nghiên cứu các vấn đề mới đang nảy sinh trong công tác vận động thanh niên, nhất là về giác ngộ lý tưởng và ý chí phấn đấu cho lý tưởng cộng sản chủ nghĩa về đạo đức, lối sống, giáo dục thẩm mỹ v.v... Chúng tôi cũng mong muốn có sự phối hợp và các cơ quan thông tin, nhất là phát thanh và truyền hình đề giới thiệu những mô hình văn hóa mới nhằm giáo dục và hướng dẫn cho thanh thiếu niên. Việc phát huy sức mạnh tổng hợp trong công tác văn hóa, tư tưởng là yêu cầu cấp thiết hiện nay.

Đảng ta đã khẳng định: “Chế độ mới và nền kinh tế mới có ảnh hưởng quyết định đến sự hình thành nền văn hóa mới, con người mới. Ngược lại, những thắng lợi của sự nghiệp xây dựng nền văn hóa mới, con người mới là một động lực to lớn thúc đẩy tiến trình xây dựng chế độ mới và nền kinh tế mới”. Nhận thức một cách sâu sắc luận điểm đó của Đảng, toàn thể cán bộ, đoàn viên và thanh niên đang ra sức góp phần thực hiện thắng lợi những nhiệm vụ kinh tế - xã hội mà Đảng và Nhà nước đã đề ra. Chúng tôi hiểu rằng xây dựng nền văn hóa mới và con người mới là sự nghiệp lâu dài gian khổ, với nội dung toàn diện, trong đó thanh thiếu niên vừa là lớp người trực tiếp thừa hưởng những thành tựu to lớn của văn hóa cách mạng, vừa là lớp người góp phần động lực sáng tạo ra nền văn hóa mới xã hội chủ nghĩa hết sức phong phú và tươi đẹp của chúng ta hôm nay và ngày mai.

Nền văn hoá mới xã hội chủ nghĩa mà Đảng ta đã và đang xây dựng là nền văn hóa tiên tiến nhất, và tuổi trẻ chính là lớp người kế tục trung thành, xuất sắc sự nghiệp vẻ vang của Đảng, góp phần đắc lực đưa sự nghiệp văn hóa của Đảng đến những đỉnh cao mới.

Nhân kỷ niệm lần thứ 40 *Đề cương văn hóa Việt Nam*, tuổi trẻ Việt Nam một lần nữa nguyện xiết chặt hàng ngũ xung quanh Đảng Cộng sản Việt Nam quang vinh do Bác Hồ muôn vàn kính yêu sáng lập và lãnh đạo, nguyện xứng đáng là đội quân xung kích trên mặt trận văn hóa cùng như trong việc thực hiện các mục tiêu kinh tế - xã hội, hoàn thành xuất sắc những nhiệm vụ mà Đảng và Nhà nước trao cho.